

[Strona główna](#) » Uchwała Nr 329/03 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego

Uchwała Nr 329/03 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego

Uchwała Nr 329/03 Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego

z dnia 26 czerwca 2003

w sprawie **polityki Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr na lata 2003 - 2006**

Na podstawie art. 14 ust 1 pkt 3 ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r. (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 ze zm.)

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się jako obowiązującą „Politykę Województwa Zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr na lata 2003 – 2006” stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2

Postanawia się zapewnić, przy każdorazowym opracowaniu budżetu województwa, środki finansowe na właściwą realizację zadań w zakresie kultury i ochrony jej dóbr.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Członkowi Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego właściwemu ds. kultury.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 11 ust 2 pkt 7 ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 roku samorząd województwa prowadzi politykę rozwoju województwa, na którą składa się wspieranie rozwoju kultury i racjonalne wykorzystywanie dziedzictwa kulturowego. W związku z tym zachodzi potrzeba przedstawienia polityki rozwoju województwa w powyższym zakresie.

Na posiedzeniu Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2002 zobowiązano Dyrektora Departamentu Kultury i Edukacji do przedstawienia polityki w zakresie kultury województwa w oparciu o koncepcję zawartą w „Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2015” i projekty planów rzeczowo – finansowych przedkładanych przez dyrektorów jednostek kultury.

Po przedłożeniu dokumentu dnia 21 maja 2003 r., Zarząd zobowiązał Dyrektora Departamentu Kultury i Edukacji do przeredagowania opracowanego dokumentu i przedłożenia go w dniu 26 czerwca 2003 r. Dokument przeredagowano zgodnie z sugestiami zawartymi w protokole 29/03 z 21 maja 2003, nadając mu niezależnie od powyższego nową, szerszą formułę.

Sporządziła: Edyta Łongiewska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Czerwiec 2003

Spis

I. Wstęp.....	3
II. Priorytety polityki województwa zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr w latach 2002 – 2006	4
III. Uwarunkowania rozwoju kultury w województwie zachodniopomorskim	
- szanse i zagrożenia	6
3.1. Rys historyczny Pomorza Zachodniego	6
3.2. Kształtowanie się świadomości Pomorza Zachodniego.....	6
3.3. Województwo zachodniopomorskie w statystyce	8
3.4. Sieć instytucji kultury w województwie zachodniopomorskim.....	9
3.5. Szczecin – centrum kultury województwa zachodniopomorskiego.....	10
3.6. Rola instytucji pozarządowych w sferze kultury	12
IV. Pojęcie i koncepcje polityki kulturalnej	15
V. Uwarunkowania prawne polityki kulturalnej województwa zachodniopomorskiego.....	16
5.1. Główne przepisy regulujące sprawy kultury i ochrony jej dóbr w prawie	

polskim.....	16
5.2. Przepisy prawa miejscowego regulujące sprawy kultury i ochrony jej dóbr.....	19
VI. Uwarunkowania finansowe polityki kulturalnej województwa Zachodniopomorskiego.....	19
VII. Zadania samorządu województwa w zakresie polityki kulturalnej.....	21
VIII. Główne instrumenty polityki kulturalnej województwa Zachodniopomorskiego.....	22
8.1. Teatr Polski.....	22
8.2. Opera na Zamku.....	23
8.3. Zamek Książąt Pomorskich.....	24
8.4. Książnica Pomorska.....	25
8.5. Muzeum Narodowe.....	27
8.6. Biuro Dokumentacji Zabytków.....	29
IX. Główne kierunki rozwoju wojewódzkich instytucji kultury.....	30
9.1. Teatry.....	30
9.2. Domy i ośrodki kultury.....	31
9.3. Biblioteki.....	32
9.4. Muzea.....	33
9.5. Ośrodki ochrony i dokumentacji zabytków.....	33
X. Działalność inwestycyjna i modernizacyjna obiektów wojewódzkich instytucji kultury.....	34
XI. Współpraca ze środowiskami twórczymi i organizacjami pozarządowymi.....	35
XII. Polityka informacyjna województwa zachodniopomorskiego w zakresie kultury i sztuki.....	35
XIII. Możliwości finansowego wsparcia kultury z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.....	36

Wstęp

„Kultura, fundamentalny element, wokół którego koncentrują się specyficzne cechy tworzące tożsamość narodu, jego zbiorową świadomość historycznej ciągłości, jego sposób życia i myślenia, jest ze swej natury siłą życiową, która podtrzymuje i decyduje o przyszłości społeczeństw”.

Marcelino Oreja

Członek Komisji Europejskiej

Kulturę można zdefiniować jako całość materialnego i duchowego dorobku danego społeczeństwa. Stanowi ona o tożsamości narodu, któremu niejednokrotnie pozwoliła przetrwać. Jest dobrem zbiorowym. Dzięki kulturze przeszłość, teraźniejszość i przyszłość łączy się w spójną całość. Kultura jako wartość tworzona przez i dla człowieka winna wewnątrznie wzbogacać, rozwijać godność i nadawać sens ludzkiemu istnieniu. Powyższe powoduje, że rozwojowi kultury winno tworzyć się sprzyjające warunki oraz zapewniać do niej dostęp. Dlatego też działania władz samorządowych wszystkich szczebli winny nadawać jej wysoką rangę oraz otaczać szczególną ochroną.

Nie do przecenienia jest rola, jaką kultura odegra w utrzymaniu regionalnej identyfikacji społeczeństwa w zjednoczonej Europie. Unia gospodarcza, później monetarna, polityczna i społeczna może powodować zacieranie się granic nie tylko w zakresie administracyjnym, ale również kulturowym. Tylko szeroko rozumiana kultura umożliwiła kształtowanie świadomości regionalnej i narodowej. Stanowi to poważne wyzwanie dla samorządu każdego województwa, który winien prowadzić politykę również w zakresie kultury.

Aby polityka kulturalna była skuteczna – musi być spójna. Aby była do zaakceptowania społecznego – musi być wywiedziona z historii. Musi też być oparta na analizie bieżących możliwości, uwarunkowań prawnych i finansowych, z uwzględnieniem przyszłych potrzeb i prognoz rozwoju.

Polityka województwa w zakresie kultury i ochrony jej dóbr w latach 2002 – 2006 wskazuje najważniejsze kierunki rozwoju związane z działalnością wojewódzkich instytucji kultury, jak również mecenatem nad kulturą w województwie. Celem dokumentu jest ułatwienie samorządowi wszystkich szczebli oraz instytucjom, uczelniom, organizacjom, przedsiębiorstwom i osobom związanym z kulturą województwa podejmowanie właściwych decyzji w tej sferze.

Polityka województwa zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr w latach 2002 – 2006 została sporządzona głównie w oparciu o Strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015 oraz opracowane w zgodzie z nią materiały dostarczone przez podległe samorządowi województwa instytucje kultury. Dzięki temu polityka województwa zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr winna zapewnić kontynuację istotnych i cennych działań oraz zjawisk w kulturze województwa, poddanych niezbędnej waloryzacji.

II. Priorytety polityki województwa zachodniopomorskiego w zakresie kultury i ochrony jej dóbr w latach 2002 – 2006

Priorytety Polityki województwa w zakresie kultury i ochrony jej dóbr w latach 2002 – 2006 zostały wyprowadzone ze Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2015 przyjętej przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w roku 2000. W dokumencie tym na spełnienie misji województwa zachodniopomorskiego złożony jest plan realizacji wielu celów. Poniżej wskazane stanowią priorytet polityki kulturalnej województwa:

1. Wzmacnianie tożsamości narodowej, regionalnej i lokalnej w warunkach integracji europejskiej
  - 1.1. Wzmacnianie działań służących umocnieniu tożsamości regionalnej przy zachowaniu różnorodności tradycji, dorobku i dziedzictwa kulturowego
  - 1.2. Rozwój współpracy międzynarodowej i wzrost udziału kultury w procesie integracji europejskiej
2. Integracja społeczna regionu
  - 2.1. Wzmocnienie tożsamości regionalnej
  - 2.2. Małe ojczyzny jako element integracji, rozwijania zainteresowań historycznych oraz kulturowych mieszkańców regionu
3. Kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego oraz dziedzictwa kulturowego
  - 3.1. Podniesienie świadomości o wartościach przestrzeni
4. Szczecin jako Europele
  - 4.1. Szczecin jako element europejskiej sieci centrów kultury
  - 4.2. Szczecin jako centrum wystawiennicze
5. Koszalin – krajowy ośrodek równoważenia rozwoju
  - 5.1. Koszalin – krajowy ośrodek kultury
6. Działanie na rzecz wzrostu poziomu kulturalnego społeczeństwa
  - 6.1. Wzrost uczestnictwa społeczeństwa w kulturze i poziomie edukacji artystycznej
  - 6.2. Tworzenie warunków rozwoju środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych
  - 6.3. Kształtowanie nowych i zaspokajanie istniejących wartościowych potrzeb kulturalnych

W dokumencie Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego przyjętym przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w roku 2000 określono bardziej szczegółowo priorytety, których realizacja ma przynieść osiągnięcie założonych w Strategii celów. Ponadto w dokumencie Priorytety Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zapisano, że „priorytetem jest wykorzystanie potencjału kulturalnego regionu dla jego promocji na zewnątrz, a więc włączenie problematyki kultury w działania z zakresu polityki gospodarczej i społecznej. Z jednej strony idzie o wzmocnienie istniejących i wzbudzenie nowych potrzeb wśród mieszkańców regionu. Z drugiej – o uczynienie z kultury wizytówki regionu, jego znaku rozpoznawczego, przy wykorzystaniu walorów położenia na pograniczu oraz historycznego doświadczenia zróżnicowanych korzeni i nowej tożsamości społeczności lokalnych”

III. Uwarunkowania rozwoju kultury w województwie zachodniopomorskim – szanse i zagrożenia

3.1. Rys historyczny Pomorza Zachodniego

Pisane dzieje Pomorza Zachodniego rozpoczynają się dopiero w IX wieku, kiedy było ono zamieszkiwane przez plemiona słowiańskie. Chrystianizacji ziem Pomorza Zachodniego dokonano dopiero w pierwszej połowie XII wieku. W latach trzydziestych XIII wieku zaczęli napływać tu osadnicy z Niemiec, co po pewnym czasie doprowadziło do powstania nowego plemienia niemieckiego, który współtworzył zarówno przybysze jak i stopniowo zasymilowani tuziemcy. Poprzez kolejne stulecia na ziemiach Pomorza Zachodniego ścierały się wpływy różnych państw: Danii, Polski, Szwecji i Prus. Poddawane takiemu oddziaływaniu Pomorze przetrwało aż po II wojnę światową. Polskość wróciła na Pomorze Zachodnie w 1945 roku w wyniku decyzji zwycięskich mocarstw. Wówczas masowo obszar Pomorza Zachodniego zasiedlili Polacy z utraconych Kresów Wschodnich, ale także z Wielkopolski oraz Mazowsza, oraz innych regionów, przyczyniając się do odrodzenia wyniszczonych wojną ziem. Dziś Pomorze Zachodnie postrzegane jest jako region zróżnicowany kulturowo. Leżący na skrzyżowaniu interesów gospodarczych, orientacji politycznych, a przede wszystkim na styku różnych kultur.

3.2. Kształtowanie świadomości Pomorza Zachodniego

„Aby mierzyć drogę przyszłą
Trzeba wiedzieć, skąd się przyszło”

Cyprian Kamil Norwid

Pomorze Zachodnie od zarania dziejów stanowiło odrębną krainę rządzącą się własnymi prawami. Jako teren przygraniczny nigdy nie było jednolite ani narodowościowo, ani kulturalnie, ani wyznaniowo. Już w VI wieku naszej ery przebiegała tu granica między nacją słowiańską a germańską. Plemiona słowiańskie osiadłe nad morzem Bałtyckim posiadały różne nazwy, ale zawsze wspólna im była nazwa terenu „Pomorze”. Pierwsi mieszkańcy nie mieli jeszcze poczucia swej przynależności narodowej czy państwowej. Aż do początków XIX wieku można było umrzeć pro fide, pro gente, pro rege, ale nie pro patria w sensie dużej ojczyzny. Pomorzanie swoją inność zauważyli dopiero po przyjęciu chrześcijaństwa w XII wieku, kiedy ściślejsze więzy połączyły ich z Polską. Równocześnie wobec kolonizacji niemieckiej uświadomili sobie swoją odrębność regionalną, słowiańską. Pod koniec XVII wieku problem własnej narodowości nie był na Pomorzu nadal na tyle ostry, by wzbudzał większe zainteresowanie. W drugiej połowie XVIII wieku w świadomości Pomorzanie zaczęły przejawiać się pierwsze symptomy zainteresowania powiązaniem z kulturą ogólnoeuropejską. W późniejszym okresie wykorzystywano więc wszelkie okazje, aby doprowadzić do wytworzenia wspólnej świadomości. Były to rocznice wprowadzenia reformacji, np. przyłączenie Pomorza Zaodrzańskiego do Prus w 1720 roku czy 700 – letnia rocznica chrystianizacji Pomorza. Podstawą przekształcania się świadomości pomorskiej po wojnie wyzwoleniczej (1813) były przemiany gospodarczo – społeczne. Zmiany świadomościowe były wprowadzone bardzo wolne, ale na tyle znaczące, że w drugiej połowie XIX wieku można już mówić o nowej świadomości społeczeństwa pomorskiego. Zawsze największe poczucie odrębności pomorskiej wykazywali intelektualni. W badaniach historycznych eksponowali inną przeszłość Pomorza, brak powiązań z Prusami. Po rewolucji 1848 roku nastąpiła wielka stagnacja wywołana reakcją ze strony państwa. Zmiany ustrojowe i administracyjne państwa pruskiego doprowadziły do rozwichrzenia świadomości narodowej regionu. Na miejsce świadomości pomorskiej zaczęła nakładać się świadomość pomorskiej prowincji pruskiej. Formy interpretacji przeszłości regionu były wówczas bardziej pruskie aniżeli pomorskie. Można powiedzieć, że dopiero od roku 1871 zaczyna się pełna akceptacja niemieckości Pomorza (wojna prusko – francuska), wykształca się niemiecka świadomość narodowa. W XIX wieku nie było wątpliwości, że mieszczaństwo pomorskie przynależy świadomościowo do społeczeństwa pruskiego, zaczęło pisać o pruskiej przeszłości. Masła zapomnieli o swej dawnej etnicznej odrębności i innej drodze rozwoju. W ramach niemieckiej polityki kulturalnej chętnie podnoszono odrębności regionalne wyrażające się strojem, obyczajami, obrzędami. Świadomość społeczeństwa pomorskiego w kształcie powyżej utrzymała się niezmiennie do pierwszej wojny światowej. W latach wojennych, a szczególnie w okresie tzw. republiki weimarskiej, świadomość ulegała różnym zmianom. Zdecydowanie, pod przymusem, nastąpiły przemiany świadomościowe w okresie hitlerowskim. Przesiedlenie po wojnie ludności niemieckiej, pozbawienie małej ojczyzny, przy silnym przywiązaniu do własnego regionu wzbudzały niechęć do nowych „Pomorzanie”. Świadomość przybyłego na Pomorze nowego społeczeństwa polskiego była początkowo bardzo rozwichrzona, czuli się tu obco, mieli świadomość przymusowego przesiedlenia, brak absolutny powiązania z nową małą ojczyzną. Stan taki trwał trzy pełne generacje. Dopiero ostatnie pokolenie ludzi już tu urodzonych, ma poczucie powiązania z nowym miejscem urodzenia i zamieszkania. Z poczucia przynależności do tej ziemi zdradza się poczucie bycia Pomorzanie, a co za tym idzie zainteresowanie dla historii tego regionu. Kształtowanie się nowej kultury pomorskiej nie oznacza, że o dawnej zapomniano, ale tuż powojenna mozaika kulturowa powoli ulega ujednoczeniu i obecnie można już mówić o nowej pomorskiej świadomości regionalnej.

Bibliografia

1. Regionalizm Pomorski”, L. Turek – Kwiatkowska: „Kształtowanie się świadomości społeczeństwa Polskiego w latach 1800-1945”, Krajowy Ośrodek Dokumentacji Regionalnych Towarzystw Kultury, Szczecin, 1999

3.3. Województwo zachodniopomorskie w statystyce

Prześledzenie najważniejszych zjawisk zachodzących w województwie zachodniopomorskim wymaga przytoczenia danych liczbowych dotyczących naszego regionu, które pokazują województwo zachodniopomorskie na tle kraju:

- podział administracyjny: 114 gmin i 21 powiatów, w tym 3 grodzkie i 18 ziemskich,
- powierzchnia: 22.902 km² (5 miejsc w kraju),
- liczba mieszkańców: 1.734 tys. (11 miejsc w kraju), co daje 76 osób na 1 km²,
- 70% ogółu ludności żyje w miastach,
- przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosi 1,1

Bibliografia:

Rocznik Statystyczny Województwa Zachodniopomorskiego, Urząd Statystyczny w Szczecinie, grudzień 2001

3.4. Sieć instytucji kultury w województwie zachodniopomorskim

W województwie zachodniopomorskim funkcjonuje ogółem kilkaset jednostek upowszechniania kultury. Organizowanie tych instytucji jest mocno zróżnicowane, od pełniących rolę wiodących wojewódzkich instytucji kultury po placówki z jednoosobową obsadą kadrową. Najwięcej, bo 388 jest placówek bibliotecznych, w następnej kolejności – 117 miejskich i gminnych ośrodków i domów kultury. Instytucje te wypełniają podstawowe zadania z zakresu upowszechniania takich dziedzin kultury jak muzyka, plastyka, teatr, czytelnictwo itp. W województwie istnieje ponadto 20 muzeów. Funkcjonuje również 9 teatrów i instytucji muzycznych, w tym: 5 teatrów dramatycznych, 1 lalkowy, 1 muzyczny, 2 filharmonie. Ponadto w województwie funkcjonują 42 kina i około 50 galerii. Działalność kulturalną prowadzą również placówki akademickie, szkolne, osiedlowe, zakładowe, wojskowe i inne, a także parafie. Na obszarze województwa zachodniopomorskiego nie ma państwowych instytucji kultury. Oddzielnego omówienia jako jednostka organizacyjna wymaga powiat. Zgodnie z przepisami, powiat realizuje obowiązkowe zadania w zakresie kultury. Wnien m.in. prowadzić przynajmniej jedną bibliotekę publiczną. Pomimo ustawowego obowiązku jeszcze w sześciu powiatach województwa zachodniopomorskiego nie powierzono bibliotekom funkcji powiatowych. Są to: powiaty: białogardzki, gryficki, kołobrzeski, pyrzycki, świdwiński i watecki. W powiecie polickim Rada Powiatu podjęła już uchwałę o powierzeniu gminie Police prowadzenia biblioteki powiatowej. Brak bibliotek powiatowych utrudnia współpracę i funkcjonowanie całej sieci bibliotecznej.

3.5. Szczecin – centrum kultury województwa zachodniopomorskiego

W Szczecinie działa 6 wojewódzkich samorządowych instytucji kultury:

- Zamek Książąt Pomorskich
- Muzeum Narodowe w Szczecinie
- Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica w Szczecinie
- Teatr Polski w Szczecinie,
- Opera na Zamku w Szczecinie,
- Biuro Dokumentacji Zabytków.

oaz 8 instytucji prowadzonych przez Miasto i Gminę Szczecin:

- Teatr Współczesny,
- Teatr Lalek Pleciuga,
- Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza,
- Pałac Młodzieży – Pomorskie Centrum Edukacji,
- Mejska Biblioteka Publiczna w Szczecinie,
- Dom Kultury 13 Muz,
- Dom Kultury Słowianin,
- Dom Kultury „Słowianin”,
- Mejski Ośrodek Kultury.

W samym tylko Szczecinie działają 24 galerie, 11 antykwariatów, 9 kin.

Ponadto na terenie Szczecina działają trzy stacje telewizyjne:

- Telewizja Polska Szczecin S.A., będąca regionalnym oddziałem Telewizji Polskiej S.A. Ośrodek szczeciński nadaje program regionalny,
- Oddział regionalny telewizji „TVN” i „TVN-24”,
- UPC – Telewizja Kablowa Sp. z o.o. (powstała w 2001 roku z Polskiej Telewizji Kablowej).

Sieć nadaje kilkadziesiąt programów różnych stacji TV krajowych i zagranicznych oraz własne programy informacyjne.

Na terenie Szczecina dostępnych jest 5 rozgłośni radiowych:

„Polskie Radio Szczecin” Rozgłośnia Regionalna, Radio „Plus” Szczecin, „Radio, Muzyka, Fakty”, Radio „Plama”, „Radio Zeł”.

W Szczecinie ukazują się 22 periodyki o charakterze ogólnoinformacyjnym: „Buchalter”, „Echo Szczecina” Informator Kulturalny, „Eko i my” Poradnik Ekologiczny, „Grapefruit”, „Głos Szczeciński”, „Hotele w Polsce”, „Kalejdoskop Szczeciński”, „Kościół nad Odrą i Bałtykiem”, „Kurier Szczeciński”, „Mediatour”, „Gazeta na Pomorzu” dodatek „Gazety Wyborczej”, „Miesięcznik Jedność”, „Kontakt”, „Nurkowanie”, „Dialogi”, „Szczecin z niedzieli na niedzielę”, „Obserwator Zachodniopomorski”, „Panorama 7” „Gazeta Spółdzielni Mieszkaniowej „Dąb”, „Regional Business”, „Puls Biznesu”, „Szpak”, „Zachodniopomorski Kurier Targowy”.

W rejestrze Biura ds. Organizacji Pozarządowych Miasta i Gminy Szczecin jest zgłoszonych ponad tysiąc organizacji pozarządowych, w tym ponad 100 prowadzących działalność w zakresie kultury. Wśród tej grupy można wyróżnić około 30 organizacji, których działalność ma bezpośredni związek z bieżącym życiem kulturalnym a ich obecność można zaobserwować śledząc informacje zamieszczane w lokalnych mediach i informatorach.

W Szczecinie działa kilkadziesiąt chórów, zespołów wokalnych, instrumentalnych, orkiestr. Rokrocznie biorą one udział w wielu koncertach, konkursach, warsztatach i festiwalach chórnych, zarówno ogólnopolskich, jak i międzynarodowych. Do najbardziej wyróżniających się i utytułowanych chórów należą:

- „Chór akademicki Politechniki Szczecińskiej”,
- Chór PS „Collegium Maiorum”,
- Chór Chłopięcy PS „Don-Diri-Don”,
- Szczeciński Chór Chłopięcy „Słowiki”,
- Dziecięcy Chór „Belcanto”,
- Kameralny Chór Akademii Rolniczej,
- Chór Pomorskiej Akademii Medycznej,
- Zespół Kameralny „Vokalis”.

Z zespołów muzyki klasycznej w Szczecinie działają najaktywniej:

- Zespół Wokalistów i Instrumentalistów „Camerata Nova”,
- Pomorskie Stowarzyszenie Instrumentalistów „Academia”.

Przedstawiona różnorodność jednostek działających w sferze kultury i sztuki stawia Szczecin jednoznacznie w roli centrum kultury województwa. Instytucje kultury podległe samorządowi województwa swoją rangą pełnią w Szczecinie rolę dominującą. Ich kulturotwórcza, edukacyjna i upowszechnieniowa działalność winna jednak bardziej koncentrować się na zaspakajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców regionu.

Bibliografia:

Raport o stanie Miasta, Biuro Strategii i Rozwoju Miasta, Urząd Miasta Szczecin 2002

3.6. Rola organizacji pozarządowych w sferze kultury

Samorządy prowadzą liczne instytucje kultury i głównie poprzez nie realizują swoje obowiązki w zakresie zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców regionu. Świadczenie usług kulturalnych poprzez instytucje kultury nie wyczerpuje jednak aktywności samorządów jako mecenasów kultury. Wszystkie samorządy w Polsce wspierają działalność organizacji pozarządowych działających w sferze kultury.

Istnienie organizacji pozarządowych jest przejawem aktywności społeczeństwa. Bez względu na sposób funkcjonowania, organizacje te poprzez swoją działalność pozwalają na rozwijanie tych wartości, które stanowią o kulturze i poziomie cywilizacyjnym człowieka.

Organizacje pozarządowe w swojej działalności nie kierują się chęcią zysku, lecz potrzebą realizacji celów szlachetnych, które określa założyciel organizacji. W Polsce organizacje te działają w obszarach, w których występuje brak aktywności państwa, samorządów, instytucji publicznych czy rynkowych. Działalność swą, jeśli w sferze kultury, koncentrują na wspieraniu rozwoju kultury lub podejmowaniu zadań o charakterze kulturalnym i edukacyjnym. Wśród prestiżowych przedsięwzięć o znaczeniu międzynarodowym, ogólnopolskim i regionalnym, organizowanych lub współorganizowanych przez organizacje pozarządowe, a wspieranych przez samorząd województwa zachodniopomorskiego można wymienić:

w dziedzinie muzyki:

1. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej w Kamieniu Pomorskim
2. Międzynarodowy Festiwal Organowy w Koszalinie
3. Międzynarodowy Festiwal Pieśni Chórnej w Mędzyzdrojach
4. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Współczesnej im. Witolda Lutosławskiego
5. Światowy Festiwal Chórów Polonijnych w Koszalinie
6. Międzynarodowe Dni Muzyki Perkusyjnej „Perkusja solo i w zespole” w Koszalinie
7. Ogólnopolskie Warsztaty Muzyki Dawnej w Bierzwniku
8. Majowe Spotkania Orkiestr Dętych i Big Bandów w Łobzie

w dziedzinie teatru:

1. Ogólnopolski Przegląd Teatrów Małych Form „Kontrapunkt” w Szczecinie
2. Festiwal Artystów Ulicy w Szczecinie
3. Goleniowskie Spotkania Teatralne BRAMAT w Goleniowie
4. Barlineckie Lato Teatralne w Barlinku
5. Triada Teatralna w Dębnie

6. Teatralne Spotkania Karton w Gryfinie

7. Uliczne Widowisko Historyczne na Kupieckim Szlaku w Reczu
w dziedzinie filmu i fotografii:

1. Międzynarodowy Festiwal Debiutów Filmowych „Modzi i Film” w Koszalinie
2. Przegląd Fotografii Polskiej i Krajów Nadbałtyckich „Złota Muszla” w Koszalinie
3. Pomorskie Spotkania z Diaporamą w Szczecinie
4. Ińskie Lato Filmowe w Ińsku

w dziedzinie plastyki:

1. Międzynarodowy Festiwal Dziecięcej Twórczości Plastycznej w Goleniowie pod patronatem Polskiego Komitetu ds. UNESCO
2. Ogólnopolski Plener Ceramiczno – Plastyki „Piękno ukryte” w Barlinku
3. Festiwal Malarstwa Współczesnego w Szczecinie
4. Plener Malarski w Buku Kamińskim

w dziedzinach literatury i poezji:

1. Międzynarodowy Konkurs Poetycki „Strofy z szuflady” w Choszcznie
2. Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Jana Spiewaka w Świdwinie
3. Konkurs pamiątkarski, monograficzny „Dzieje Szczecińskich Rodzin” w Szczecinie

w innych, interdyscyplinarnych dziedzinach:

1. Dni Kultury Ukraińskiej w Szczecinie
2. Festiwal Artystyczny Młodzieży Akademickiej „Fama” w Świnoujściu
3. Międzynarodowy Festiwal Filmu – Muzyki – Malarstwa „Lato z muzami” w Nowogardzie

w dziedzinie folkloru i sztuki ludowej:

1. Międzynarodowe Spotkania z Folklorem „Interfolk” w Kołobrzegu
2. Polsko-Niemiecko-Ukraiński Festiwal Folklorystyczny „Sąsiady”
3. Festiwal Ukraińskich Zespołów Dziecięcych w Koszalinie
4. Pyrzyckie Spotkania z Folklorem w Pyrzycach

Samorząd województwa w ostatnich latach współpracował z około 70 jednostkami spoza sektora finansów publicznych dofinansowując zadania z zakresu kultury. Adresatem działań organizacji pozarządowych jest społeczeństwo lokalne, a coraz częściej międzynarodowe. Istnienie organizacji pozarządowych jest nie tylko jednym z praw obywatelskich, lecz również przejawem aktywności i poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa. Po 13 - latach funkcjonowania w gospodarce rynkowej, zdobywaniu doświadczeń we współpracy krajowej i międzynarodowej, zachodniopomorskie organizacje pozarządowe powinny uzyskać należyty im status partnera w realizacji zadań publicznych. Zachodzi pilna potrzeba:

1. opracowania kompletnej bazy danych o organizacjach pozarządowych działających w województwie zachodniopomorskim,
2. zapewnienia przepływu i dostępu do informacji o skali działalności prowadzonej przez organizacje pozarządowe działające w województwie zachodniopomorskim,
3. opracowania praktycznych zasad i kryteriów współpracy z jednostkami spoza sektora finansów publicznych działających w sferze kultury i ochrony jej dóbr. Takie rozwiązania funkcjonują już od dawna w samorządach gminnych i w części samorządów wojewódzkich.

Bibliografia:

pod red. E. Orzechowskiego, „Kultura-Gospodarka-Media”, G. Praweńska-Skrzypek „Masta jako mecenas kultury. Programy dofinansowań przedsięwzięć kulturalnych”, Kraków 2002

pod red. E. Orzechowskiego, „Kultura-Gospodarka-Media”, D. Głondys „Rola organizacji pozarządowych w kulturze”, Kraków, 2002

D. Ilczuk, „Sektor non-profit w kulturze”, Instytut Kultury, Warszawa 1995

D. Ilczuk, „Polityka kulturalna w społeczeństwie obywatelskim”, Narodowe Centrum Kultury i Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002

IV. Pojęcie i koncepcje polityki kulturalnej

„...każdemu zapewnia się wolność twórczości artystycznej, badań naukowych oraz ogłaszania ich wyników, wolność nauczania, a także wolność korzystania z dóbr kultury”

Art. 73 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

W państwach demokratycznych polityka kulturalna w znacznym stopniu nastawiona jest na ochronę, pomnażanie i tworzenie nowych wartości. Trudno zauważyć wyraźną między nią a procesem kulturowym opozycję. W ujęciu teoretyków Zachodu „polityka kulturalna” jest pojęciem, które wyodrębnia i określa nową funkcję organizatora. Nową, bo wychodzącą poza sferę mecenatu, ale nową także dlatego, że do niedawna sfera kultury nigdy nie była tak ważnym czynnikiem dynamizującym oczekiwane i pożądane zmiany społeczne. Polityka kulturalna jawi się jako przemyślany program ingerencji w sferę kultury. Zadania Rady Europy, utworzonej w 1949 roku w Londynie przez 21 państw zachodnioeuropejskich koncentrują się głównie na ochronie demokracji i praw człowieka. Kultura stanowi główną sferę zainteresowań Rady Europy, stąd już w 1954 roku przyjęła ona dokument zwany Europejską Konwencją Kulturalną, w którym wśród pierwszoplanowych zadań wymienia się ochronę wspólnego dziedzictwa kulturalnego, a także pobudzenie rozwoju kultury w krajach członkowskich. W ramach Rady organizowane są konferencje na temat funkcjonowania kultury w nowoczesnym społeczeństwie. Dotyczyły one „Demokracji kulturalnej” (Oslo), „Kulturalnego wymiaru rozwoju” (Luksemburg), „Europejskiej deklaracji w sprawie celów kulturalnych” (Berlin), „Finansowania kultury” (Portugalia). Już sama analiza zagadnień, którym poświęcone były poszczególne spotkania, pozwala dostrzec konsekwentną linię precyzowania koncepcji polityki kulturalnej. Na każdej z nich zasygnalizowano najważniejsze zagrożenia: rozpad tradycyjnych więzi, kryzys tradycyjnych wartości i norm, dynamiczny rozwój komercyjnej kultury masowej (jej oddziaływanie wpływa na pasywność postaw odbiorczych, wywołuje uniformizację gustów itp.), a przede wszystkim zagrożenie tożsamości kulturowej zarówno na poziomie narodowym, regionalnym, lokalnym i jednostkowym.

Bibliografia:

J. Grad, U. Kaczmarek „Organizacja i upowszechnianie kultury w Polsce. Zmiany modelu”, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wydawnictwo Naukowe, Poznań 1996

Intergovernmental Conference on Institutional, Administrative and Financial Aspects of Cultural Policies – Draft Final Report, UNESCO Venice 1970

M. Chelmińska, Rada Europy wobec kultury, „Credo” 1/91, 2/91

V. Uwarunkowania prawne polityki kulturalnej województwa zachodniopomorskiego

„Każdy ma prawo do wolności, udziału w życiu kulturalnym społeczeństwa, do korzystania ze sztuk pięknych, postępu nauki i używania dobrodziejstw, jakie one przynoszą”

Art. 27 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka

5.1. Główne przepisy regulujące sprawy kultury i ochrony jej dóbr w prawie polskim

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 roku (t. jedn. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) samorząd województwa określa strategię rozwoju województwa, uwzględniającą w szczególności następujące cele w zakresie kultury:

1. pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej,
2. zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 pkt 7 ustawy o samorządzie województwa, samorząd województwa winien prowadzić politykę rozwoju województwa, na którą składa się /m.in./:

1. wspieranie i prowadzenie działań na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia obywateli,
2. wspieranie rozwoju kultury oraz ochrona i racjonalne wykorzystywanie dziedzictwa kulturowego.
3. promocja walorów i możliwości rozwojowych województwa.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, samorząd województwa, przy formułowaniu strategii rozwoju województwa i realizacji polityki jego rozwoju, winien współpracować w szczególności z

1. jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego z obszaru województwa /.../,
2. administracją rządową, szczególnie z wojewodą,
3. innymi województwami,
4. organizacjami pozarządowymi,
5. szkołami wyższymi i jednostkami naukowo – badawczymi.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o samorządzie województwa, samorząd województwa winien wykonywać zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami, w szczególności /m.in./ w zakresie kultury i ochrony jej dóbr.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 (Dz.U. z 2001 r. Nr 13, poz. 123 ze zm.) jednostki samorządu terytorialnego organizują działalność kulturalną, tworząc samorządowe instytucje kultury, dla których prowadzenie takiej działalności jest podstawowym celem statutowym. Ust. 2 tego artykułu mówi, że prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, instytucje kultury, a w szczególności muzea, jednostki organizacyjne mające na celu ochronę zabytków, ośrodki badań i dokumentacji, /.../, biblioteki, domy i ośrodki kultury, /.../ – prowadzą w szczególności działalność w zakresie upowszechniania kultury. Ust. 2 mówi, że do podstawowych zadań instytucji wymienionych powyżej należy w szczególności:

1. edukacja kulturalna i wychowywanie przez sztukę,
2. gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
3. tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
4. tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
5. rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspakajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury (Dz. U. z 1999 r. Nr 98, poz. 1150 ze zm.) organy rządowe i samorządowe są zobowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

Zgodnie z art. 8a ustawy o ochronie dóbr kultury, ochronę dóbr kultury w zakresie określonym ustawą oraz innymi przepisami sprawują również organy jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie dóbr kultury, obowiązkiem wojewodów i organów jednostek samorządu terytorialnego jest dbałość o dobra kultury i podejmowanie działań ochronnych oraz uwzględnianie zadań ochrony zabytków, między innymi w regionalnych i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w budżetach, w prawie miejscowym i przepisach gminnych.

5.2. Przepisy prawa miejscowego regulujące sprawy kultury i ochrony jej dóbr

Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2015 uchwalona Uchwałą Nr XVI/147/2000 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 23 października 2000r.

Uchwała Nr XXIV/238/01 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 września 2001 roku w sprawie kierunków polityki społeczno – gospodarczej Województwa Zachodniopomorskiego na rok 2002. Dokument ten określił kierunki polityki społeczno – gospodarczej województwa w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w brzmieniu:

1. kontynuacja restrukturyzacji wojewódzkich instytucji kultury przy zachowaniu ciągłości programowej działalności statutowej tych instytucji,
2. objęcie mecenatem wybranych przedsięwzięć z zakresu kultury, w szczególności zaś przedsięwzięć o charakterze promującym województwo zachodniopomorskie w kraju i za granicą,
3. kontynuacja prac modernizacyjnych w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie.

VI. Uwarunkowania finansowe polityki kulturalnej województwa zachodniopomorskiego

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego rokrocznie przeznaczają znaczną część swojego budżetu. Według danych finansowych środki wydatkowane przez województwo zachodniopomorskie na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 1999 - 2003 stanowiły odpowiednio 14%, 14%, 11%, 15% i 12% ogółu wydatków budżetu województwa. Wysokość środków przeznaczoną przez samorząd województwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w latach 1999 – 2003, ich dynamikę oraz udział w strukturze wydatków budżetowych ilustruje Tabela 1.

Największą część środków w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego przeznaczana jest na dotacje podmiotowe dla podległych samorządowi województwa instytucji kultury, co wiąże się z ustawowym obowiązkiem zapewnienia im środków niezbędnych do prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektów, w których działalność ta jest prowadzona. Wysokość środków przeznaczoną przez samorząd na ten dotacje podmiotowe z budżetu województwa w latach 1999 – 2003 ilustruje Tabela 2.

Uzupełnieniem dotacji samorządu województwa jest dotacja celowa z rezerwy celowej budżetu państwa, przeznaczona na dofinansowanie działalności bieżącej tych instytucji kultury, które do czasu reformy administracyjnej, czyli do 31 grudnia 1998 r. były państwowymi wojewódzkimi instytucjami kultury oraz środki otrzymane w drodze porozumień na realizację zadań objętych mecenatem państwa. Wysokość środków otrzymywanych przez instytucje kultury z budżetu państwa w latach 1999 – 2003 ilustruje Tabela 3.

W budżecie województwa zachodniopomorskiego część środków przekazywana jest na wsparcie finansowe zadań z dziedziny kultury realizowanych przez organizacje pozarządowe. Stanowi to niewielki procent ogólnego budżetu. W roku 2003 środki te wynoszą 152 tys. zł.

Nowym zjawiskiem w ramach realizowanej polityki kulturalnej stało się przyjęcie przez Miasto, na mocy Uchwały Rady Miasta z 2001 roku roli Mecenasu Muzeum Narodowego w Szczecinie. Miasto nie posiada bowiem wśród prowadzonych przez siebie instytucji kultury placówki porównywalnej rangą wystawienniczą i naukową z Muzeum Narodowym. Dzięki temu porozumieniu Muzeum w roku 2002 otrzymało dodatkowo 180 tys. zł, natomiast na rok 2003 zaplanowano 100 tys. Wejście do Unii Europejskiej stwarza dla samorządu województwa i instytucji kultury nowe wyzwania i możliwości pozyskania środków finansowych w postaci funduszy strukturalnych, który poświęcono ostatni punkt dokumentu.

Założeniem Samorządu w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego będzie finansowanie długoterminowych inwestycji o charakterze zarówno społecznym, jak i ekonomicznym. Za konieczne uznaje się określenie głównych kierunków rozwoju wojewódzkich instytucji kultury.

Zasady funkcjonowania podległych instytucji winy zostać dopasowane do bieżących uwarunkowań finansowych oraz zapotrzebowania społecznego na działania w zakresie kultury. Należy zachęcać instytucje kultury do stosowania planowania strategicznego w prowadzonej przez nie gospodarce finansowej w celu optymalizacji kosztów prowadzonej przez nie działalności.

Konieczne jest zwiększenie roli czynników pozabudżetowych we współfinansowaniu działań podległych instytucji. Realizacja tego zamierzenia wiąże się bezpośrednio z działaniami na rzecz aktywizacji instytucji do zwiększania udziału dochodów własnych oraz pobudzania aktywności zmierzającej do wzrostu poziomu absorpcji środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

VII. Zadania samorządu województwa w zakresie polityki kulturalnej

Zadania samorządu województwa zachodniopomorskiego zmierzające do realizacji priorytetów polityki kulturalnej koncentrować się będą przede wszystkim na:

1. promowaniu kultury narodowej i regionalnej
2. współpracy z Ministerstwem Kultury przy realizacji przedsięwzięć ogólnopolskich i międzynarodowych,
3. współpracy z Narodowym Centrum Kultury przy realizacji programów ogólnopolskich i międzynarodowych,
4. współpracy z Wojewodą Zachodniopomorskim przy realizacji zadań o charakterze regionalnym i ogólnopolskim,
5. współpracy z samorządami gminnymi działającymi na terenie województwa zachodniopomorskiego przy realizacji przedsięwzięć o charakterze regionalnym i ponadregionalnym,
6. współpracy z instytucjami pozarządowymi w celu poszerzenia oferty kulturalnej województwa zachodniopomorskiego i ochrony dóbr kultury
7. inspirowaniu współpracy instytucji kultury z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze edukacji i turystyki,
8. wspieraniu podległych instytucji kultury w pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych,
9. wspieraniu społecznej twórczości artystycznej i sztuki ludowej,
10. wspieraniu regionalnych tradycji kulturowych oraz tradycji mniejszości narodowych związanych z regionem,
11. promowaniu dorobku kultury województwa zachodniopomorskiego w celu zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej,
12. wspieraniu publikacji wydawnictw niskonakładowych o charakterze niekomercyjnym ze szczególnym uwzględnieniem publikacji związanych z kulturą dawną i współczesną województwa zachodniopomorskiego,
13. podejmowaniu działań na rzecz integracji środowisk kulturalnych województwa zachodniopomorskiego,
14. przyznawaniu nagród za osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki,
15. podejmowaniu działań w sprawie promocji artystycznie uzdolnionej młodzieży,
16. upowszechnianiu dostępu do kultury przy wykorzystaniu technologii informatycznych,
17. wspieraniu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym,
18. wspieraniu działalności prowadzonej przez instytucje kultury w okresie letnim (sezon wakacyjny).

VIII. Główne instrumenty polityki kulturalnej województwa zachodniopomorskiego

Instrumentami polityki kulturalnej są środki prawne, finansowe i organizacyjne zmierzające do zaspokajania istniejących i pobudzania nowych potrzeb kulturalnych społeczeństwa. Samorząd Województwa realizuje politykę kulturalną województwa zachodniopomorskiego głównie jako organizator dla wojewódzkich instytucji kultury oraz sprawując mecenat nad kulturą województwa. Konieczne jest przedstawienie możliwości działania instytucji. Swoiste ramy działalności podległych instytucji kultury stanowią ich statuty.

8.1. Teatr Polski

Teatr Polski w Szczecinie został powołany 15 listopada 1951 roku Zarządzeniem Ministra Kultury i Sztuki. Instytucja ta została przejęta 1 stycznia 1999 roku przez Samorząd Województwa.

Cele statutowe Teatru to tworzenie, upowszechnianie i ochrona dóbr kultury, a zwłaszcza sztuki teatru i dyscyplin artystycznych, które teatr tworzą. Należą do nich: sztuka aktorstwa, reżyserii, scenografii, kompozycji oraz choreografii. Powyższe cele realizowane są poprzez przygotowanie i wystawianie utworów dramatycznych z narodowego i światowego repertuaru. Dla realizacji celów Teatr może we własnym zakresie lub w ramach współpracy z innymi instytucjami, organizacjami, czy podmiotami gospodarczymi:

- a) zatrudniać twórców, wykonawców oraz innych specjalistów;
- b) współdziałać z organizacjami społecznymi, działającymi w dziedzinie kultury, instytucjami kulturalnymi i oświatowymi, fundacjami oraz organizatorami festiwali, konkursów i innych przedsięwzięć;
- c) prowadzić działalność impresaryjną;
- d) realizować transmisje i nagrania radiowe i telewizyjne, fonograficzne, filmowe i wideo oraz inne formy zapisu i odtwarzania obrazu i dźwięku;
- e) organizować kursy, seminaria, warsztaty, wystawy itp. lub w nich uczestniczyć;
- f) prowadzić działalność wydawniczą i wystawienniczą.

8.2. Opera na Zamku

Obecna Opera na Zamku powstała 1 maja 1958 roku pod nazwą „Operetka Szczecińska”. Siedzibą od roku 1978 jest Zamek Książąt Pomorskich. Instytucja ta została przejęta 1 stycznia 1999 roku przez Samorząd Województwa.

Celem statutowym Opery na Zamku jest:

1. upowszechnianie kultury muzycznej wśród mieszkańców województwa zachodniopomorskiego;
2. kształtowanie wrażliwości artystycznej młodzieży;
3. popularyzowanie dorobku kultury polskiej za granicą i kultury zagranicznej w kraju.

Powyższe cele realizowane są poprzez wystawianie własnych przedstawień teatralnych i muzycznych, widowisk baletowych i koncertów estradowych, organizację wystaw, produkcję programów TV i innych przedsięwzięć artystycznych oraz produkcję i dystrybucję kaset video, kaset audio i płyt CD. Opera ma prawo tworzyć bądź uczestniczyć w innych formach działalności społeczno – kulturalnej na rzecz środowiska i kultury polskiej.

8.3. Zamek Książąt Pomorskich

Zamek Książąt Pomorskich jako instytucja kultury istnieje od 31 marca 1992 roku, utworzona na mocy Zarządzenia Wojewody Szczecińskiego (wcześniej działał jako Wojewódzki Dom Kultury). Z dniem 1 stycznia 1999 roku instytucja ta została przejęta przez Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego.

Główne cele statutowe Zamku to:

1. pozyskiwanie i przygotowanie społeczeństwa do czynnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenie jej wartości;
2. wspieranie rozwoju, twórczości artystycznej, upowszechnianie kultury i sztuki oraz badanie, dokumentowanie i eksponowanie dziejów i historycznej roli Zamku Książąt Pomorskich.

Zamek realizuje cele określone powyżej poprzez

- a) uczestnictwo w sprawowaniu mecenatu nad twórczością artystyczną poprzez promocję wybitnych twórców i ich dzieł oraz realizację wielostronnych przedsięwzięć, umożliwiających wymianę doświadczeń artystycznych;
- b) upowszechnianie wartości artystycznych, związanych z tradycją kulturową regionu Pomorza Zachodniego, Środkowego, Euroregionu „POMERANIA” oraz Polski i Europy;
- c) prezentowanie znaczących dokonań w dziedzinie współczesnej kultury i sztuki;
- d) gromadzenie, zabezpieczanie i popularyzacja dziedzictwa kulturowego Zamku;
- e) prowadzenie stałej współpracy oraz wymiany turystycznej i kulturalnej z państwami basenu Morza Bałtyckiego;
- f) administrowanie Zamkiem Książąt Pomorskich.

8.4. Książnica Pomorska

Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica jako instytucja kultury istnieje od 3 października 1994 roku, po przekształceniu Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie na mocy Zarządzenia Wojewody Szczecińskiego. Instytucja ta została przejęta przez Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego 1 stycznia 1999.

Książnica Pomorska jest biblioteką główną województwa zachodniopomorskiego oraz pełni funkcję centralnej biblioteki pomorskiej. Służy rozwojowi nauki, oświaty i kultury, stwarza warunki do samodzielnego wzbogacania wiedzy i kształtowania zainteresowań, realizuje potrzeby czytelników oraz prowadzi wszechstronną działalność informacyjną.

Do celów statutowych Książnicy należą:

1. zaspokajanie potrzeb kulturalnych społeczeństwa;
2. wspomaganie systemu edukacji narodowej;
3. ochrona, pomnażanie i popularyzacja dziedzictwa kulturalnego Pomorza;
4. gromadzenie i przechowywanie oraz odpowiednie zabezpieczenie zbiorów, które tworzą narodowy zasób biblioteczny;
5. rozwój regionalnego systemu informacji, w tym informacji gospodarczej, prawnej, rządowej i samorządowej;

6. współpraca bibliotek w regionie oraz międzynarodowa wymiana kulturalna.

Książnica realizuje cele właściwe naukowej bibliotece regionalnej oraz bibliotece wojewódzkiej. Jako naukowa biblioteka regionalna:

- a) gromadzi, opracowuje i konserwuje materiały biblioteczne: krajowe i zagraniczne, druki zwarte i ciągłe, stare druki, rękopisy, zbiory audiowizualne, dzieła sztuki, mikroformy i inne media oraz dokumenty życia społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących Pomorza;
- b) gromadzi produkcje wydawnicze zgodnie z przepisami o ogólnopolskim egzemplarzu obowiązkowym,
- c) prowadzi działalność naukowo – badawczą i wydawniczą w dziedzinie kultury, bibliotekarstwa i informacji oraz gromadzenia zbiorów;
- d) współpracuje z odpowiednimi instytucjami zagranicznymi w celu wymiany wydawnictw własnych i materiałów bibliotecznych oraz doświadczeń;
- e) udostępnia zbiory biblioteczne na miejscu, wypożycza do domu oraz prowadzi wypożyczanie międzybiblioteczne,
- f) organizuje czytelnictwo dla ludzi chorych, starych i niepełnosprawnych,
- g) prowadzi działalność informacyjno – bibliograficzną, popularyzację książek i czytelnictwa, organizuje regionalny system informacji gospodarczej, prawnej, rządowej i samorządowej;
- h) współdziała z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury oraz organizacjami społecznymi w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb naukowych, oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- i) archiwizuje piśmiennictwo pomorskie i dotyczące Pomorza;
- j) organizuje narady, konferencje, wykłady, odczyty, kursy, w tym nauki języków obcych, wystawy, pokazy oraz inne imprezy służące potrzebom nauki i kultury;
- k) opracowuje bibliografie piśmiennictwa pomorskiego;
- l) zabezpiecza i przechowuje zbiory biblioteczne oraz prowadzi bibliotekę składową.

Książnica, jako biblioteka wojewódzka realizuje swe cele poprzez:

- a) badanie potrzeb czytelniczych mieszkańców oraz skuteczności i warunków ich zaspokajania przez biblioteki;
- b) udzielanie bibliotekom niższego stopnia pomocy metodycznej;
- c) organizowanie dokształcania i doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek oraz prowadzenie filii Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy na zasadach ustalonych odrębnymi przepisami;
- d) sprawowanie nadzoru merytorycznego nad działalnością bibliotek w województwie;
- e) współdziałanie z władzami samorządowymi wszystkich szczebli w zakresie zatrudnienia i polityki bibliotecznej.

Ponadto Książnica prowadzi działalność naukową współpracując z bibliotekami naukowymi z terenu Pomorza, a przede wszystkim z Uniwersytem Szczecińskim poprzez współorganizowanie usług bibliotecznych na rzecz pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu.

8.5. Muzeum Narodowe

Muzeum Narodowe w Szczecinie zostało utworzone dnia 30 grudnia 1970 roku (wcześniej działało jako Muzeum Regionalne). 1 stycznia 1999 roku instytucja ta została przejęta przez Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego.

Działalność Muzeum obejmuje następujące dyscypliny: archeologię, historię i historię kultur, historię i kulturę morską, etnografię i etnologię, sztukę dawną i współczesną, numizmatykę, sfragistykę, falerystykę i heraldykę, przyrodę i geologię, ze szczególnym podkreśleniem tematyki związanej z obszarem Pomorza i strefy Bałtyku.

Cele statutowe Muzeum Narodowego wymienia ustawa o muzeach, a są to:

1. trwała ochrona dóbr kultury;
2. informowanie o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów;
3. upowszechnianie podstawowych wartości historii, nauki i kultury polskiej oraz światowej;
4. kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwianie kontaktu ze zbiorami.

Zgodnie ze statutem, Muzeum Narodowe określone wyżej cele realizuje poprzez:

- a) gromadzenie dóbr kultury i materiałów dokumentacyjnych drogą zakupów, darowizn, zapisów, depozytów oraz prac wykopaliskowych i badań naukowych;
- b) inwentaryzowanie, dokumentowanie, katalogowanie i opracowywanie naukowe zgromadzonych muzealiów, dokumentacji i prowadzonych badań;
- c) przechowywanie gromadzonych muzealiów w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo oraz dostępność do celów naukowych;
- d) zabezpieczanie i konserwację muzealiów oraz - w miarę możliwości – zabezpieczanie badanych stanowisk archeologicznych;
- e) realizację ekspozycji stałych i czasowych we własnych siedzibach oraz wystaw wyjazdowych i objazdowych poza siedzibą;
- f) prowadzenie badań naukowych, sesji seminariów, kursów i wykładów w celu pogłębiania i upowszechniania wiedzy;
- g) prowadzenie działalności edukacyjnej i popularyzatorskiej w zakresie realizowanych dyscyplin;
- h) udostępnianie zbiorów do celów naukowych i edukacyjnych;
- i) prowadzenie działalności wydawniczej dotyczącej gromadzonych zbiorów i prowadzonych badań i ekspedycji, publikację prac naukowych i popularnonaukowych oraz informatorów, katalogów i innych materiałów związanych z prowadzoną działalnością;
- j) udzielanie pomocy i fachowych porad w zakresie swojej działalności osobom prawnym i fizycznym;
- k) współdziałanie z krajowymi i zagranicznymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w zakresie dotyczącym dyscyplin i działań statutowych.

8.6. Biuro Dokumentacji Zabytków

Biuro Dokumentacji Zabytków powstało 5 kwietnia 1991 roku na mocy Zarządzenia Wojewody Szczecińskiego (wcześniej Biuro Studiów i Dokumentacji Zabytków). Z dniem 1 stycznia zostało przejęte przez Samorząd Województwa.

Do celów statutowych Biura Dokumentacji Zabytków należy:

1. dbałość o zachowanie wartości kulturowych województwa;
2. prowadzenie prac w zakresie ewidencji i dokumentacji zabytków;
3. kształtowanie świadomości kulturowej mieszkańców regionu;
4. promowanie walorów kulturowych regionu;
5. współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie ochrony wspólnego dziedzictwa pogranicza.

Biuro Dokumentacji Zabytków określone wyżej cele realizuje poprzez:

- a) programowanie, organizację, nadzór i archiwizację badań nad stanem zabytków na terenie województwa w zakresie urbanistyki i ruralistyki, architektury i budownictwa, zieleni zabytkowej, zabytków ruchomych, zabytków techniki, cmentarnictwa i zabytków sepulkralnych;
- b) redagowanie katalogu zabytków i budownictwa;
- c) udzielanie pomocy merytorycznej samorządom terytorialnym, instytucjom, organizacjom i osobom fizycznym w zakresie zabezpieczenia, ochrony, konserwacji i popularyzacji dóbr kultury;
- d) wnioskowanie do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o objęcie ochroną konserwatorską obiektów, zespołów obiektów i terenów stanowiących dobra kultury;
- e) udzielanie pomocy merytorycznej z zakresu ochrony dóbr kultury przy opracowywanych planach zagospodarowania przestrzennego;
- f) opracowywanie własnych i udzielanie pomocy przy opracowywanych materiałach informacyjnych promujących region.

IX Główne kierunki rozwoju wojewódzkich instytucji kultury

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego jest organizatorem jedynie dla sześciu instytucji kultury. Sprawia to, że utrzymanie tych instytucji zawsze stanowiło i powinno stanowić nadal wiodący cel Samorządu w sferze kultury i sztuki. Województwo zachodniopomorskie oraz województwo opolskie plasują się pod tym względem na ostatniej, 15-tej i 16-tej pozycji w skali kraju. Dla porównania sąsiednie województwo, wielkopolskie dysponuje 17 instytucjami kultury, zaś województwo podkarpackie 13 instytucjami kultury.

9.1. Teatry

Podstawowym zadaniem teatrów podległych samorządowi województwa jest prowadzenie działalności artystycznej w Szczecinie i województwie zachodniopomorskim. Działające w dwóch podległych teatrach sceny mają wypracowany indywidualny profil artystyczny. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego będzie zmierzał do dalszego rozwoju teatru dramatycznego i muzycznego poprzez wspieranie:

Teatru Polskiego w Szczecinie, a w szczególności:

1. realizacji spektakli teatralnych o wysokich walorach artystycznych,
2. upowszechniania sztuki teatralnej na terenach pozbawionych dostępu do instytucji kultury,
3. działań w zakresie edukacji teatralnej,
4. umacniania współpracy międzynarodowej i transgranicznej w zakresie sztuki teatralnej,
5. wykorzystania technik informatycznych w upowszechnianiu działalności Teatru Polskiego.

Opery na Zamku w Szczecinie, a w szczególności:

1. realizacji spektakli muzycznych o wysokich walorach artystycznych,
2. upowszechniania kultury muzycznej wśród mieszkańców województwa zachodniopomorskiego,
3. upowszechniania kultury muzycznej na terenach pozbawionych dostępu do instytucji kultury,
4. działań w zakresie edukacji operowej,
5. kształtowania wrażliwości muzycznej młodzieży,
6. umacniania współpracy międzynarodowej i transgranicznej w zakresie kultury muzycznej,
7. wykorzystania technik informatycznych w upowszechnianiu działalności Opery na Zamku,
8. działalności konferencyjno – kongresowej w zakresie funkcjonowania teatrów.

9.2. Domy i ośrodki kultury

Różnorodne potrzeby kulturalne mieszkańców województwa zachodniopomorskiego sprawiają, iż Zamek Książąt Pomorskich ma program o zróżnicowanym charakterze. Dzięki temu z jego oferty korzystać może szerokie grono odbiorców. Działania Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego zmierzać będą do zwiększenia aktywności i podniesienia jakości życia kulturalnego w województwie zachodniopomorskim poprzez wspieranie działalności

Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, a w szczególności:

1. pozyskiwania i przygotowywania społeczeństwa do czynnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości,
2. wielokierunkowej twórczości artystycznej oraz upowszechniania kultury i sztuki,
3. dbałości o rozwój amatorskiego ruchu artystycznego oraz wspierania działań regionalnych domów kultury,
4. pielęgnowania regionalnych tradycji kulturowych, tradycji mniejszości narodowych związanych z regionem oraz wspierania działań zespołów amatorskich,
5. dokumentowania i propagowania dziejów i historycznej roli Zamku Książąt Pomorskich oraz Pomorza Zachodniego,
6. umacniania współpracy międzynarodowej i transgranicznej w zakresie wymiany kulturalnej,
7. wykorzystania technik informatycznych w upowszechnianiu działalności Zamku Książąt Pomorskich.

9.3. Biblioteki

Czytelnictwo książek i czasopism określa poziom świadomości społecznej. Zanik czytelnictwa oznacza intelektualną i kulturalną degradację ludności. Książka z jednej strony uznawana za wartość kultury, z drugiej jest towarem rynkowym, do którego dostęp ogranicza cena. Priorytetem Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego będzie zwiększenie dostępu do zbiorów poprzez wspieranie:

Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, a w szczególności:

1. wzbogacania zasobów bibliotecznych w nowe książki, w tym także mówione oraz wydawnictwa multimedialne,
2. rozwoju instytucji w celu udostępniania informacji o zbiorach przez internet,
3. działań na rzecz zabezpieczenia zbiorów, w tym mikrofilmowania i digitalizacji zbiorów,
4. działań na rzecz sieci bibliotek w województwie zachodniopomorskim,
5. umacniania współpracy międzynarodowej i transgranicznej w zakresie działalności bibliotecznej,
6. działań o charakterze edukacyjnym, kulturalno – popularyzatorskim i informacyjnym.

9.4. Muzea

Podstawowym celem Muzeum jest pełnienie funkcji ochrony i udostępniania dziedzictwa kulturowego. Działania te nie powinny jednak ograniczać się do tych dwóch aspektów. Działania Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego w kierunku zwiększenia aktywności, unowocześnienia muzeum, tak aby stało się w pełni instytucją popularyzacji kultury i edukacji kulturalnej będą do wspierania:

Muzeum Narodowego w Szczecinie, a w szczególności:

1. gromadzenia dóbr kultury i propagowania dziejów kraju i Pomorza Zachodniego,
2. nowatorskich przedsięwzięć muzealnych i wystawienniczych,
3. działalności mającej na celu wypracowanie programu edukacyjnego związanego z historią Pomorza Zachodniego na tle dziejów polskich,
4. działalności naukowej Muzeum Narodowego.

9.5. Ośrodki ochrony i dokumentacji zabytków

Działania samorządu z zakresu ochrony zabytków zmierzają w kierunku ochrony najbardziej wartościowych obiektów i zabytków unikalnych dla Pomorza Zachodniego. Ochrona obiektów zabytkowych przez Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego polegać będzie na wspieraniu:

Biura Dokumentacji Zabytków w Szczecinie, a w szczególności:

1. aktywacji prac konserwatorsko – remontowych zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków,
2. działań związanych z dokumentacją zabytków Pomorza Zachodniego,
3. działań promocyjnych i popularyzatorskich zwiększających atrakcyjność kulturalną i turystyczną zabytków Pomorza Zachodniego.

X Działalność inwestycyjna i modernizacyjna obiektów wojewódzkich instytucji kultury

Systematyczne dostosowywanie bazy lokalowej podległych instytucji kultury do wymogów zgodnych ze stawianymi przez Unię Europejską uznaje się za priorytet

w planowaniu modernizacji i remontów obiektów instytucji kultury. Wszystkie instytucje kultury województwa zachodniopomorskiego mieszczą się w obiektach zabytkowych, co podraża koszt ich utrzymania. Nakłady finansowe na obiekty instytucji kultury można podzielić na dwie zasadnicze grupy, są to inwestycje wieloletnie oraz inwestycje jednoroczne i remonty. Samorząd województwa w szczególności będzie wspierał starania o:

1. budowę sceny szekspirowskiej przy Teatrze Polskim w Szczecinie,
2. modernizację sali widowiskowej Opery na Zamku w Szczecinie,
3. modernizację i restaurację Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie jako ważnego obiektu architektoniczno - turystycznego,
4. budowę zadaszenie dziedzińca dużego Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie dla zwiększenia możliwości wykorzystania dziedzińca w sezonie,
5. modernizację starego obiektu Książnicy Pomorskiej w Szczecinie,
6. remont elewacji i konserwację detali architektonicznych oraz wymianę wind w gmachu Muzeum Narodowego przy Wałach Chrobrego.

XI. Współpraca ze środowiskami twórczymi i organizacjami pozarządowymi

W województwie zachodniopomorskim organizowane są imprezy, często o długoletniej tradycji, które uzupełniają ofertę podległych instytucji kultury. Głównym organizatorem tych przedsięwzięć są jednostki spoza sektora finansów publicznych. Samorząd województwa będzie wspierał:

1. inicjatywy kulturalne i artystyczne inicjowane przez organizacje pozarządowe i zrzeszonych w nich twórców indywidualnych,
2. upowszechnianie informacji o działalności organizacji pozarządowych, poprzez zamieszczanie ich na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego,
3. upowszechnianie informacji o ważniejszych imprezach kulturalnych i artystycznych poprzez publikację Kalendarza imprez kulturalnych Województwa Zachodniopomorskiego,

XII. Polityka informacyjna samorządu województwa w zakresie kultury i sztuki

Zmieniające się warunki społeczno – gospodarcze determinują konieczność funkcjonowania instytucji kultury na różnorodnych płaszczyznach. Wychodząc naprzeciw zgłaszanym potrzebom samorząd województwa będzie prowadził politykę informacyjną w zakresie działalności kulturalnej poprzez

1. wykorzystanie możliwości informacji informatycznych,
2. inicjowanie spotkań integrujących środowiska kulturalne województwa zachodniopomorskiego,
3. coroczną publikację Kalendarza imprez kulturalnych Województwa Zachodniopomorskiego

XIII. Możliwości finansowego wsparcia kultury z funduszy pomocowych Unii Europejskiej

PHARE CBC

W województwie zachodniopomorskim Program Współpracy Przygranicznej Phare działa w oparciu o dwie granice: Polska-Niemcy i Polska-Region Morza Bałtyckiego.

Fundusze Unii Europejskiej dostępne za pośrednictwem Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Pomerania to tzw. Fundusze Małych Projektów (SPF) Polska-Niemcy oraz Polska-Region Morza Bałtyckiego, które wspierają realizację projektów o charakterze „miękkim” realizowanych przez organizacje i władze lokalne. Wymiana kulturalna jako jeden z sektorów podlegających wsparciu pozwala realizować wspólnie przedsięwzięcia m.in. z partnerem niemieckim, czego przykładem są rokrocznie składane przez samorząd województwa wnioski, pozwalające zdobyć wsparcie zadań wynikających z zagranicznej współpracy kulturalnej (np. dofinansowania prezentacji Meklemburgii – Pomorza Przedniego w województwie zachodniopomorskim). Minimalna wartość grantu w ramach funduszy SPF Polska-Niemcy wynosi 3.000 euro, maksymalna 50.000 euro. Grant może stanowić 75 % wartości całego projektu. W przypadku SPF – Region Morza Bałtyckiego dolny próg grantu wynosi 20.000 euro, obowiązuje podwyższony udział dofinansowania (maksymalnie 80% wartość projektu).

INTERREG

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej Program Współpracy Przygranicznej Phare będzie stopniowo wygasać i zostanie zastąpiony Inicjatywą Wspólnotową INTERREG. Jest to program dostępny wyłącznie członkom Unii Europejskiej. Samorząd województwa w ramach prac nad INTERREGIEM uczestniczy w procesie opracowywania Wspólnego Dokumentu Programowego (JPD) na potrzeby wdrażania Funduszy Strukturalnych, w tym także dla kultury. INTERREG III to Inicjatywa Wspólnotowa, czyli program pomocy bezwrotnej ze strony Unii Europejskiej, mająca na celu stymulowanie współpracy międzyregionalnej w Unii Europejskiej w latach 2000-2006. Spójność społeczna i gospodarcza w UE, zrównoważony rozwój obszarów położonych peryferyjnie i graniczących z krajami kandydującymi to główne zadania INTERREGU, który dla samorządów lokalnych i regionalnych jest szansą na pozyskanie środków na projekty kulturalne, wspólnie z zagranicznymi partnerami. INTERREG będzie największą Inicjatywą Wspólnoty w ramach Funduszy Strukturalnych UE w okresie 2000-2006. Komisja Europejska przyjęła oficjalne Wytyczne INTERREGU III, zgodnie z którymi samorząd będzie mógł aplikować o wsparcie finansowe na rzecz promowania kultury (np. z dziedziny zarządzania elementami dziedzictwa kulturowego).

Współpraca zagraniczna

Zgodnie z art. 75 ustawy o samorządzie województwa, samorząd uchwała główne cele i priorytety współpracy zagranicznej. Województwo zachodniopomorskie realizuje współpracę w dziedzinie kultury z następującymi regionami :

1. Regionem Skanii (Szwecja),
2. Departamentem Loary Atlantyckiej (Francja),
3. Obwodem Mikołajewskim (Ukraina),
4. Krajem Związkowym Meklemburgia – Pomorza Przednie (Niemcy),
5. Krajem Związkowym Brandenburgia (Niemcy).

Budowanie zaufania to sprawa priorytetowa, poznanie sąsiadów oznacza poznanie ich przeszłości historycznej, tradycji i zwyczajów. Realizowana przez województwo zachodniopomorskie współpraca transgraniczna sprzyja zacieśnianiu wzajemnych kontaktów. Zawarte przez samorząd województwa umowy bilateralne tworzą ramy międzyregionalnej współpracy – zarówno dla podmiotów publicznych jak i prywatnych, co sprzyja realizacji wspólnych przedsięwzięć kulturalnych i ułatwia pozyskiwanie funduszy pomocowych przy udziale partnerów zagranicznych. Fundusze Strukturalne

Z chwilą akcesji Polski do Unii Europejskiej, planowanej na 1 maja 2004 r., jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, będą mogły zostać beneficjentami środków z Funduszy Strukturalnych. Obecnie samorząd województwa współuczestniczy w procesie tworzenia zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (ZPORR), którego głównym celem jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

Specyfiką ZPORR jest to, że jest on częściowo zarządzany na poziomie regionalnym (wyboru projektów będą dokonywać Zarządy Województw w porozumieniu z Regionalnymi Komitetami Sterującymi).

Jednym z 16 komponentów regionalnych ZPORR jest „Program Operacyjny Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2004-2006”, obecnie opracowywany przez Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego. Program, który będzie podstawą do uzyskania przez województwo finansowego wsparcia z Funduszy Strukturalnych, określa cele, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na rozwój województwa zachodniopomorskiego. Na realizację priorytetów i działań zapisanych w Programie Operacyjnym, dla województwa zachodniopomorskiego dostępnych będzie ponad 135,4 mln euro z Funduszy Strukturalnych (pierwsze trzy lata programowania 2004-06).

Analiza priorytetów i działań Programu Operacyjnego wykazuje, że kultura będzie w nim traktowana jako ważny element kreujący nową przestrzeń europejską i instrument rozwoju regionalnego. Działania dotyczące zachowania i odbudowy dziedzictwa kulturowego oraz infrastruktury społeczeństwa informacyjnego stwarzają możliwości pozyskania funduszy unijnych na projekty kulturalne dotyczące:

- rozbudowy, adaptacji i modernizacji obiektów o podstawowym znaczeniu dla kultury narodowej i regionalnej (muzea, galerie, centra i domy kultury, opery, teatry, sale widowiskowe i koncertowe oraz inne obiekty o charakterze zabytkowym),
- upowszechniania nowoczesnych technik społeczeństwa informacyjnego - dostęp i wykorzystanie Internetu, elektroniczna archiwizacja dokumentów, zbiorów muzealnych (placówki kultury, biblioteki, muzea, teatry, itp.).

Województwo zachodniopomorskie posiada duży potencjał dla rozwoju turystyki, związany z bogatą i różnorodną kulturą i tradycją, jak również dobrze zachowanym środowiskiem naturalnym. Kultura zaangażowana w proces promocji regionu jako obszaru atrakcyjnego turystycznie znajdzie dofinansowanie dla projektów dotyczących:

- adaptacji zabytków techniki i architektury (wykorzystanie taboru i tras zabytkowych kolei wąskotorowych),
- infrastruktury nógowej (wprowadzenie funkcji hotelowych do obiektów zabytkowych – pałaców, dworów, obiektów folwarcznych itp.)
- infrastruktury informacyjno-recepcyjnej (np. adaptacje, przebudowy centrów i punktów informacji turystyczno-kulturalnej).

Wykorzystanie potencjału kulturowego i historycznego znajduje zastosowanie w procesie restrukturyzacji rozwoju lokalnego oraz rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i po-przemysłowych jak również rewitalizacji obiektów po-wojskowych. ZPORR wspiera w tym zakresie :

- zmiany dotyczące funkcji wykorzystania terenów po-przemysłowych i po-wojskowych oraz ich adaptację na cele kulturalne, edukacyjne i turystyczne,
- renowacje budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptację na cele kulturalne,
- budowy lub modernizacji publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji kulturalnych i sportowych.

Wszystkie projekty w ramach Programu Operacyjnego muszą spełniać kryteria zgodności z celami szczegółowymi działań, kluczowym jednak warunkiem uzyskania finansowego wsparcia jest osiągnięty przy realizacji działań efekt ekonomiczny. Z dokumentu AGENDA 2000, który określa kierunki realizacji strategii działalności zjednoczeniowej Polski z Unią Europejską, wynika, że sfera polityki rozwoju regionalnego będzie najważniejszą pod względem wartości transferów finansowych ze strony Unii na rzecz Polski, co najmniej do roku 2006. Mimo, że Fundusze Strukturalne są źródłem finansowania głównie programów nakierowanych na rozwój ekonomiczny i społeczny regionów, kultura pozostaje jednym z instrumentów rozwoju regionalnego, który zyskuje wsparcie finansowe jako część składowa większych projektów dotyczących promocji przedsiębiorczości, budowy społeczeństwa obywatelskiego i komunikacji społecznej.

Wielkość wkładu Funduszy Strukturalnych

Udział Funduszy z zasady wynosi maksymalnie 75% łącznych kosztów dopuszczalnych i 50 % łącznych dopuszczalnych wydatków publicznych.

Współfinansowanie ze źródeł krajowych

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego stanowi dla polityki kulturalnej województwa ważny instrument finansowy pozwalający na realizację wielu jej zadań. Zgodnie z zasadą dodatkowości, niezbędne jest zabezpieczenie w budżecie województwa środków na współfinansowanie przyszłych projektów kulturalnych.

Informacje o stronie

Wprowadził(a)

Andrzej Figaszewski
(8 lipca 2003 17:04)

Opublikował(a)

Andrzej Figaszewski
(8 lipca 2003 17:04)

Liczba odsłon

4331

Adres URL źródła: <https://www.bip.wzp.pl/artukul/uchwala-nr-32903-zarządu-województwa-zachodniopomorskiego>